PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Jos haluaa saada tuotteistaan paremman hinnan, on kehitettävä erikoistuotteita. Kauppa ottaa niitä mielellään myyntiin, koska sekin hyötyy. **ATRIAN ENTINEN TOIMITUSJOHTAJA SEPPO PAATELAINEN**

05.02.14

Aurinko nousee

Helsingissä kello 8.26
ja laskee kello 16.44
Oulussa kello 8.53
ja laskee kello 16.12
Utsjoella kello 9.35
ja laskee kello 15.18

Päivän sana

5.2. Minä annan anteeksi kenelle tahdon ja armahdan kenet tahdon." Herra sanoi vielä: "Sinä et voi nähdä minun kasvojani, sillä yksikään ihminen, joka näkee minut, ei jää eloon." 2. Moos. 33:19–20
6.2. Sen antaa aikanaan tapahtua ylistettävä ja yksin hallitseva Jumala, kuninkaiden Kuningas ja herrojen Herra. 1. Tim. 6:15

Nimipäiviä

Tänään keskiviikkona:
J.L. Runebergin päivä, Asser
Huomenna torstaina:
Saamelaisten kansallispäivä,
Terhi, Teija, Tiia, Tea, Terhikki

Mietelause

Iloisena avaankin jo silmät;
missä uni? Kadonnut kuin sauhu.
Tyttö? Maiden, merten tuolla puolen.
Suudelma? Ah, yksin kaipuussani.
J.L. Runeberg

Katuruoka tekee tuloaan

Helsinkiin valmistellaan suurta katuruokatapahtumaa maaliskuun loppupuolelle. Paikalle toivotaan mutkattoman ruuan taitajia myös maakunnista. Mukaan voi hakea 15. helmikuuta asti.

HANNA TYRVÄINEN

Katuruoka voi olla mitä tahansa helppoa ja nopeaa syötävää. Streat Helsingin tiedotustilaisuudessa herkuteltiin gourmet-sämpylöillä ja japanilaisella ramen-keitolla. Tarjoilusta vastasi ravintola Street Gastro.

"Helsinkiin saapuu ruokarekkoja muun muassa Lontoosta", katuruokatapahtuma Streat Helsingin kokoonkutsuja **Ville Relander** hihkuu keltainen tupsupipo heiluen. Työkseen hän vetää Helsingin ruokakulttuuristrategiaa. Nyt Relanderin mielestä on korkea aika raivata tilaa katukeittiöille myös Suomessa.

Edes tiukat elintarvikesäädökset ja tilavuokrat eivät saa estää maailmalta virtaavien trendien saapumista Suomeen.

Mallia otetaan niin Tukholmasta, Tanskasta kuin kaukaisesta Kapkaupungistakin. Relanderin opintomatka San Franciscoon poiki idean katuruokayrittäjien yhteiskäytössä toimivista keittiöistä.

"Sitä voitaisiin kokeilla Suomessakin."

Toki maassamme on pitkät perinteet festariruuan valmistuksessa, mutta nyt tavoitteena on vallata myös kaupunkien kadut. Relanderin mielestä luonteva paikka katuruokakulttuurin syntypesäksi on pääkaupunki Helsinki. Kaupunki on luvannut katuruokatapahtuman käyttöön keskeisiä hallintokortteleita keskustan ytimessä. Maaliskuussa ne muodostavat alueen nimeltä Torikorttelit.

Kokkauksen pellepelottomat mukaan

Relander kannustaa kaikkia katuruokakeittiön omistavia tai sellaisesta haaveilevia ilmiantamaan itsensä tapahtuman verkkosivuilla. Haku on avoinna 15. helmikuuta saakka.

Oheistapahtumina järjestetään katuruokakonferenssi Gastro Helsinki-messujen yhteydessä sekä ruokabileet Kalasataman Teurastamolla. Kansainvälinen näkyvyys taataan kutsumalla paikalle ulkomaalaisia toimijoita ja toimittajia.

Maksuttomassa konferenssissa tutustutaan alan huippuihin kuuluviin yrityshautomoihin ja eri kaupunkien menestystarinoihin.

Ministeriökin haluaa kaduille ruokaa

Streat Helsinki on koonnut taakseen laajan kattauksen toimijoita. Pääjärjestäjät ovat Helsingin kaupungin ruokakulttuuristrategia, Torikorttelit, Teurastamo ja Messukeskus. Yhteistyötä tehdään muun muassa Pohjoismaiden ministerineuvoston Uusi pohjoismainen ruoka -ohjelman kanssa.

"Voimme nyt todella yhdessä toteuttaa parempia katuruokakaupunkeja", Relander iloitsee.

Mukana on myös maa- ja metsätalousministeriö sekä kirjava joukko yhteisöjä, ruokaaktiiveja, ammattilaisia, harrastajia, yrittäjiä ja muita nälkäisiä katuruokafaneja.

Relander uskoo, että näillä eväillä Helsingin ja suomalaisen ruuan vetovoima ruokamatkailijoiden keskuudessa kasvaa.

KATJA LAMMINEN

Streat Helsinki -tapahtuma 21.–22.3.
Talks-konferenssi Gastro Helsinki -messuilla 21.3.
Eats-festivaali Torikortteleissa 22.3. klo 11–19.
Parties-ruokabileet Teurastamolla 21.3. klo 19–02.

Lisätiedot www.streathelsinki.com.

KOULUPÄIVÄKIRJA

Polun päässä

On kouluun ilmoittautumisen aika. Jälleen puhutaan hakemisesta jopa alakouluun. Luulimme, että kouluun haku olisi taakse jäänyttä aikaa – ja lapselle turvataan tänään valinnoista vapaat ensimmäiset kuusi vuotta tutussa alakoulussa.

Mutta ei se niin mene, nyt. Koululapsi ja hänen vanhempansa eivät tänään tiedä, missä on hänen pulpettinsa, missä koulussa ja keiden kavereiden kanssa. Ennen kuin kouluviranomaiset sen päätöksillään vahvistavat.

Hymyilemme hokemalle, että ennen kaikki oli parempaa. Mutta annanpa pari esimerkkiä, että taisi olla, ainakin koulumaailmassa.

Kun nuorena opettajana saavuin pääkaupunkiseudun tuliterään suureen kouluun, se oli kylän (tulevan kaupunginosan) keskus. Koulupiiri tarjosi turvallisen kehän. Kohta viereen rakennettiin myös kirkko.

Vanhemmat, perheet ja järjestöt ottivat koulun riemukkaasti vastaan. Oli turvallista keväällä käydä ilmoittamassa ekaluokkalainen omaan kouluun. Ylemmät luokat tiesivät seuraavan lukuvuoden paikkansa. Vanhemmat kävivät lastensa kanssa läpi tutun koulutien.

Seurat voivat pitää kokouksiaan koululla, samoin harrastajat käyttää koulutaloa. Koulun kenttä oli vireässä käytössä kesät talvet. Koulun juhliin saavuttiin kuin sukukokoukseen.

Tänään koulupiirit ovat historiaa. Kunhan ei ylitetä kuntarajoja, koulun voi valita mistä sattuu. Vai voiko? Seuraan mielenkiinnolla, miten käy oman urakouluni, kun sen viereen nousee Marjaradan asema ja koulu on vuorattu turva-aidoilla kuin vankila. Pian tuo tuttu, turvallinen ja toimiva koulu on historiaa, purettu. Uutta suurta koulua suunnitellaan. Liki tuhat perhettä saa etsiä lapsilleen uuden koulupolun.

Niin, nyt puhutaan koulupolusta.

Ja se toinen tapaus. Kouluni naapurin liki 200 oppilaan koulu lakkautetaan myös. Tilalle tulee kai asuntoja. Vanhemmat ovat hädissään. 7 000 adressia koulun säilyttämiseksi ei auta, koska kouluviranomaiset ovat päättäneet toisin.

Ja siitä seuraa, että näiden satojen perheiden lasten koulupoluille on etsittävä uudet reitit. Tutut ryhmät hajotetaan, oppilaat hajautetaan kouluihin, joihin he mahdollisesti mahtuisivat. Matkat pitenevät, vanhemmat eivät tiedä, mikä on lasten koulutulevaisuus.

Ei ihme, jos tämän koulun lasten vanhemmat viestittävät, että koulu kiusaa heitä. Jos lapsen koulupolku alkaa vanhempien taistelulla, jopa hädällä pienimpiensä koulun paikasta, ollaan perinteisen kansansivistyksen nollapisteessä.

Me kritisoimme vieraita kulttuureita lasten kohtelusta ja lapsityövoimasta. Mutta miten tämä meidän oma kilpailu- ja kasvuyhteiskuntamme kohtelee koulupolulle lähtevää lasta? Onhan koulun alku jokaiselle niitä merkittävimpiä ja mieliin painuvimpia kohtia tällä elämämme pyhiinvaellusmatkalla. Lepopaikkakin.

Kun nyt puhutaan koulupolusta, niin toivoisi, ettei se olisi liian monille ohituskaistoja täynnä oleva moottoriliikennetie. Sen turvallista alkua pitäisi kuitenkin kaikkien tukea. Myös koulun ylläpitäjien. Ehkäpä näiden suurten kaupunkien koulusekoilut antavat havainnollisen kuvan, mihin maakunnat ovat joutuneet, kun tutut, turvalliset lähikoulut ovat kohta historiaa.

MATTI SUMMANEN
on vantaalainen kirjailija ja opettaja.

matti.summanen@pp1.inet.fi

RAHAPELIT

Kierros 6

Vihjeemme:	1-s.	64-s.
1 Aston Villa – West Ham	x	1 x
2 Sunderland – Hull	1	1
3 Crystal P – West Bromwich	1	1 x
4 Norwich – Manchester C	2	2
5 Chelsea – Newcastle	1	1
6 Southampton – Stoke	1	1
7 Middlesbrough – Blackburn	x	x
8 Blackpool – Nottingham	2	x 2
9 Barnsley – Ipswich	2	x 2
10 Leicester – Watford	1	1 x
11 Brighton – Doncaster	1	1 x
12 Reading – Sheffield W	1	1
13 Burnley – Millwall	1	1

Peliaika päättyy la 6.2. klo 16.55.

Oikeat tulokset:

Kierros 5

Vakio: 1x1 212 x21 111x
Lotto: 15, 22, 25, 26, 28, 29, 39
Lisänumerot: 13, 24
Lauantai-Jokeri: 6 2 1 3 1 5 2

Toto75:		poissa
1. lähtö:	5	–
2. lähtö:	6	–
3. lähtö:	4	–
4. lähtö:	8	12
5. lähtö:	7	–
6. lähtö:	8	12
7. lähtö:	3	5

Paino nousee viikonloppuisin

Painonvaihtelussa on selkeä viikkorytmi: paino on korkeimmillaan viikonlopun jälkeen ja laskee vastaavasti arkipäivinä. Yllättävä löydös havaittiin, kun tutkittiin viikkovaihtelua painonhallinnan eri ryhmissä.

VTT on selvittänyt yhteistyössä Cornellin yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston kanssa, miten ihmisten paino vaihtelee viikon aikana.

Kaikilla ryhmillä, lihoneilla, laihtuneilla ja painonsa säilyttäneillä, paino oli korkeimmillaan sunnuntaina ja maanantaina.

Laihtuneiden ja painonsa säilyttäneiden ryhmissä painon laskeva trendi alkoi tiistaista ja jatkui perjantaihin asti. Viikon minimipaino oli useimmin perjantaina tai lauantaina.

Henkilöiden, joiden paino oli noussussa, paino ei laskenut suoraviivaisesti arkipäivien aikana. Heillä viikon minimipainot jakautuivat eri viikonpäiville.

"Viikonlopun jälkeisen painonnousun voidaan ajatella kuuluvan normaaliin vaihteluun. Painonhallinnan kannalta herkuttelu ja pieni painonnousu eivät ole vahingollisia, kunhan huolehtii terveellisestä ruokavaliostaan arkena. Tärkeää on huomioida tällaiset ilmiöt ja kääntää painon nouseva trendi laskuun", sanoo VTT:n tutkija **Anna-Leena Orsama**.

MT

70-VUOTIAS

Kauppa ymmärtää viljelijän paineet

KARI SALONEN

Ruoka ei Suomessa ole kallista, Seppo Paatelainen sanoo. Jos hinnoista puhdistetaan verojen vaikutus, Suomen hinnat pärjäävät vertailussa erittäin hyvin.

Kotimainen elintarviketeollisuus ja kauppa, ainakin Kesko ymmärtävät hyvin viljelijöiden paineet. Ruuan tuottajat joutuvat koko ajan investoimaan rajusti ja lisäämään omaa työpanostaan, **Seppo Paatelainen** sanoo.

Atrian entinen toimitusjohtaja ja nykyinen Keskon hallituksen varapuheenjohtaja tietää, mistä puhuu.

Kovat paineet kohdistuvat myös teollisuuteen ja kauppaan. Teollisuudessa Kilpailu- ja kuluttajavirasto rajoittaa yhteistyötä, ja kaupassakin ulkomaisille toimijoille on tänne vapaa pääsy.

Paatelainen muistuttaa kuitenkin, että ulkomainen kauppaketju lisää automaattisesti myös ulkomaista valikoimaa.

"Kun katsotaan K-kauppojen tarjontaa, niin kyllä siellä on kotimainen pääosassa."

Ruoka ei Suomessa ole kallista, Paatelainen sanoo. Jos hinnoista puhdistetaan verojen vaikutus, Suomen hinnat pärjäävät vertailussa erittäin hyvin.

Lihassa kova kilpailu

Kotimaisen lihateollisuuden kilpailu on kovaa, mutta nykyisin kilpailu on väistämätöntä. Toimintaa on kehitettävä koko ajan.

"Jos haluaa saada tuotteistaan paremman hinnan, on kehitettävä erikoistuotteita. Kauppa ottaa niitä mielellään myyntiin, koska sekin hyötyy."

Tavanomaiset lihatuotteet ovat kovin kilpailtuja, sillä raaka-aine liikkuu maailman laajuisesti.

Lihatiskissä vain maustamaton tuore liha on todennäköisesti kotimaista. Maustetut ja marinoidut tuotteet voivat tulla mistä vain.

Paatelaisen aikana Itikassa ja siitä syntyneessä Atriassa muuttui moni asia. Oliko valittu malli paras, sitä saa pohtia, entinen toimitusjohtaja sanoo.

Varmaa on vain se, että malli oli ainoa, jolla voitiin edetä. Jos muihin vaihtoehtoihin olisi saatu riittävät kumppanit, olisi jatkettu sillä. Niin ei kuitenkaan käynyt.

Nykyisin Paatelainen on paitsi Keskon hallituksen varapuheenjohtaja, myös Ilkka-yhtymän hallituksen puheenjohtaja. Aiemmin hän on ehtinyt toimia myös Alma Median hallituksen puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana sekä Finavian hallituksen puheenjohtajana.

Vuorineuvos Seppo Paatelainen täyttää 70 vuotta torstaina 6. helmikuuta. Merkkipäivänään hän on matkoilla.

JOUKO RÖNKKÖ

KUOLLUT

Toimitusjohtaja Taisto Paatsila

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen entinen toimitusjohtaja **Taisto Paatsila** menehtyi pitkälliseen sairauteen 8.1.2014 Espoossa. Hän oli syntynyt 24.10.1941 Valkeakoskella, jossa hän myös kävi koulunsa.

Valmistuttuaan filosofian maisteriksi Turun yliopistosta Paatsila toimi matemaatikkona Eläketurvakeskuksessa.

Tästä tehtävästä hän siirtyi vasta perustettuun Maatalousyrittäjien eläkelaitokseen vuonna 1969.

Paatsilan ura Melassa alkoi vakuutusteknillisen osaston päällikkönä. Hän vastasi uusien asiakkaiden vakuuttamisesta vakuutusten hoidosta maksujen perintään. Urakka oli valtava: Melan asiakkaiksi tuli hetkessä 400 000.

Sittemmin Paatsila eteni suunnittelujohtajaksi 1976 ja toimitusjohtajaksi 1991. Koko työuransa ajan hän toimi myös vastuullisena SHV-matemaatikkona. Eläkkeelle hän siirtyi 31.10.2004.

Taisto Paatsilan toimitusjohtajakauden alussa Suomi sukelsi pahaan taantumaan. Hänen johdollaan vakuutus- ja eläkejärjestelmä, tapaturmavakuutus ja luopumistuki säilyivät toimintakykyisinä.

Paatsila oli esimerkki jalkautuvasta johtajasta, jonka auktoriteetti ei perustunut asemaan, vaan luontevaan kanssakäymiseen henkilöstön kanssa. Melalaiset luottivat häneen ja arvostivat häntä.

Paatsilan tavaramerkki oli jatkuva ideointi ja uudistus – päivän ajatus.

Palvelua parannettiin ja melalaiset kokivat sen töiden rikastumisena, kun hoidettavaksi tuli entistä suurempia tehtäväkokonaisuuksia. Hän painotti, että muutostilanteissa on tärkeää oivaltaa muutoksen tarkoitus ja mahdollisuus.

Hän kertoi ärsyyntyvänsä luutuneista mielipiteistä ja asenteista, jos tosiasiat osoittavat muuta.

Paatsila harrasti liikuntaa, shakkia, lukemista ja elokuvia yhdessä puolisonsa **Soilen** kanssa. Perhe oli hänelle kaikki kaikessa.

Eläkepäivinään käydessään entisellä työpaikalla hän aina palasi lasten ja lastenlasten puuhiin ja harrastuksiin. Vaikka ohentunut varsi ja puheen hiljaisuus kielivät sairaudesta, hän ei koskaan puhunut siitä tai valittanut oloaan. Hän ilahtui aina nähdessään entisiä työkavereitaan.

Taisto Paatsilaa jäivät kaipaamaan vaimo Soile ja pojat **Tomi** ja **Petteri** perheineen, sukulaiset ja ystävät. Lisäksi työyhteisö muistelee entistä johtajaansa lämmöllä ja kiitollisina.

Hän ei korostanut itseään, vaan oli yksi melalaisista.

PÄIVI HUOTARI
PEKKA HAANMÄKI
SIRPA HAVU

Kirjoittavat ovat Taisto Paatsilan entisiä työtovereita.

KALAJUTTU

Varsieväsiika, osa 1

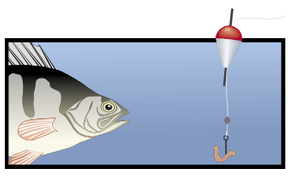

"Ja tämä oli vasta silmien väli", Kalle sanoo kädet levällään. "Hiukankin isompi, niin olisi pitänyt ottaa heinäseiväs mittatikuksi."

"Ja silti se oli sintti, eikö niin? Niitä tirrejä, joita tavallisesti käytät syöttikaloina", Simo hörähtää ja hörppää tuopistaan. "Nuo sinun kalajuttusi ovat aina samanlaisia."

Kallen ilme synkkenee. Hän kääntyy katsomaan kadulla jyrisevää liikennettä ja taivaalla kirkuvia lokkeja. Kalle katsoo taas Simoa ja sanoo:

"Ne mitään kalajuttuja ole. Kerron asiat justiinsa ja pilkulleen."

"Ja samalla tunnustat olevasi kelvoton kalamies, koska päästät ne isot aina karkuun."

"Ei siitä ole kysymys. Kalajutut ovat viihdettä. Et kai sinä muutenkaan usko kaikkea, mitä maailmalla puhutaan. Ja olen minä isojakin saanut, sinullekin syöttänyt."

"Pajunköyttä sinä minulle syötät", Simo tokaisee, tyhjentää tuoppinsa ja rupeaa nousemaan juuri, kun Petteri tulee kaverusten luo, tervehti ja laskee kolme täyttä tuoppia pöytään. Simo käy takaisin istumaan.

"Aina te jaksatte härnätä toisianne", Petteri sanoo.

"Tuo Simo ei ymmärrä mitään kalajutuista", Kalle tuhahtaa.

"Itse et osaa kertoa kunnon juttuja", Simo näpäyttää. "Vaan aina samanlaisia tarinoita karkuun päässeistä mahtikaloista."

Petteri vilkuilee kiistaveikkoja, joiden kummankin suupielessä kareilee hymy. Kummia tyyppejä, hän miettii. Aina ovat toistensa niskassa kiinni. Ihan kuin se olisi niistä kivaa.

"Tapasin äsken torilla yhden vanhan äijän", Petteri kertoo. "Oikeastaan se istui kalastajapurressa tuossa rannassa. Kysyin siltä kampeloita ja se vinkkasi minut veneeseen."

"Ja sinä menit, niinkö?"

"Tietenkin menin. Kampelat ovat tosi hyviä, savustettuna."

"Oliko sillä niitä?"

"Oli sillä. Se pakkasi niitä pussiin ja kun se sitten ojensi niitä minulle, se kysyi, tiedänkö mistä kampelat tulevat. Sille ei kelvannut minun selitykseni, vaan se sanoi, että sillä on oma ja parempi."

"Taas joku kalajuttu. No kerro nyt."

Petteri nojautuu taaksepäin tuolillaan ja virnistää leveästi.

"Niitä litistetään tarkoituksella", hän paljastaa.

"Ai se on tämä vanha juttu Ahdin aamutossuista", Simo keskeyttää. "Se on kuultu moneen kertaan. Kampelat eivät ole kovin hyviä tossunpohjallisina, eikä Ahdilla sitä paitsi ole edes jalkoja vaan räpylät."

"Mistä sinä muka Ahdin jalat ja tossunpohjat tiedät", Kalle kysyy. "Mutta minustakin tuo on jo vanha juttu, eikä se noin mene. Jos katsot kampelaa oikein tarkasti, se on periaatteessa ihan samanlainen kuin mikä tahansa muu kala, vähän litteämpi vain."

Petteri on istunut hiljaa ja kuunnellut sanailua. Hän nostaa kätensä ja sanoo:

"Se äijä kertoi ihan toisenlaisen tarinan. Se väitti, että kampeloita mankeloidaan silakoista. Kun en heti uskonut, se näytti miten se tapahtuu."

"Silläkö oli veneessä mankeli?"

"Oli, ja laatikkokaupalla silakoita. Se otti yhden ja mankeloi sen muutamaan kertaan. Se rupesi näyttämään ihan kampelalta, uskokaa pois. Se vähän järjesteli eviä, nappasi vasemman silmän irti ja kiinnitti sen pikaliimalla oikealle poskelle. Vielä se sanoi, ettei kukaan kuitenkaan syö silmiä, joten ei haittaa vaikka liima olisi vähän tujumpaa."

"Valehtelet."

"On minulla näitä täällä", Petteri sanoo ja avaa muovikassinsa.

Kalle ja Simo kumartuvat katsomaan. Pussissa on useita parin kämmenen kokoisia litteitä kaloja. Simo aikoo ottaa yhden käteensä, mutta Petteri sulkee pussin ja laskee sen maahan.

"Eivät nuo mitään todista. Tavallisia kampeloita ne ovat", Simo sanoo.

Kalle nyökyttää. Kyllä kalamies kampelan tuntee.

"Silakoista tehtyjä", Petteri väittää. "Maistuvatkin kuulemma silakoille, mutta asiakkaat eivät huomaa, kunhan lautasella on tarpeeksi litteä kala. Halpojakin nämä olivat. Tosin rahaa meni siihen kampelamankeliin. Se ukko halusi siitä aika tukun rahaa. Väitti, että vien häneltä elannon."

"Se taisi kuitenkin vetää sinua nenästä", Kalle arvelee ja potkaisee kampelapussia. (Jatkuu)

KARI VÄLIMÄKI
Kangasala